

Artlista över fåglarna vid SÖRFJÄRDEN i Mälaren 1940-2017

Sammanställd för Fältstationens hemsida av Lars Broberg, reviderad senast 2017-12-31.

Mälarkusten Sörfjärden tycks inte ha varit särskilt uppmärksammas som fågelokal före 1940 när jag, som 15-årig Strängnäsbo, började intressera mig för området. De tidigaste besöken gjordes främst vid den dåtida våtmarken Tegelängen mellan Rundholm och Bergshammar. Tegelängen invallades i slutet av 1940-talet för jordbruksändamål. Fortfarande kan dock ängen bjuda på skådespel vissa vårar när området översvämmas.

Här har sammanställts en lista med korta kommentarer över de **237 arter** som iakttagits under perioden 1940-2017. Listan bygger inte enbart på eget material utan inkluderar också viktigare publicerade uppgifter främst av lokala ornitologer i Eskilstuna (OKE) och i Strängnäs (SOK). På senare år hämtas alltmer data direkt ur fågelrapportssystemet Artportalen (tidigare Svalan).

Tillkomsten av fältstationen Rördrommen 1998 har på många sätt bidragit till ökad aktivitet i området och till att Sörfjärden, på grund av sina påvisade kvalitéer som fågelokal, utnämns till **RAMSAR-område 2002** (delområde i Ramsarområdet Asköviken-Sörfjärden). Sörfjärden hyser numera två naturreservat: **Sörfjärdens naturreservat** inom fastigheten Strand (upprättat 1968) och **Lindöns naturreservat** (upprättat 2003). Tre fågeltorn finns i södra delen av fjärden: Eksågstornet (uppfört 1995), Kvarnbäckstornet (1998) och Rördromstornet (2008).

I första hand är Sörfjärden att betrakta som en viktig häcklokal för vasslevande arter såsom rördrom, brun kärrhök, trastsångare och skäggmes.

Fältstationen mottar gärna synpunkter och kompletteringar till denna lista, helst via Artportalen. Sådana kan även sändas per e-post till larsbg@hotmail.com

Observera att det gamla namnet **Söderfjärden**, som varit i bruk sedan mitten av 1800-talet, inte längre bör användas enligt Lantmäteriverket. Redan 1948 togs beslut av Ortnamnsarkivet att fjärden skall heta **Sörfjärden**. I riktigt gamla dokument från 1600-talet finner man benämningarna SÖÖRFIÄHLEN, SÖRFIELLEN, SÖDER FIÄRDEN och SÖDRA FIÄLEN.

Undersökningsområde: Hela Sörfjärden upp till Björsundsbron i norr samt omgivande marker intill en kilometer från strandlinjen. Sjöytans storlek = 25 kvadratkilometer. Tillkommer: Näsbyholmssundet fram till Strängnäs stadsgräns, Eksågsån uppströms till Snybergabron och det smala Björsundet fram till utloppet i Granfjärden.

Statusuppgifter:

- H = regelbunden häckfågel
- (H) = sannolikt regelbunden häckfågel
- h = tillfällig häckfågel
- (h) = sannolikt tillfällig häckfågel
- F = regelbundet uppträdande under flyttning
- T = tillfällig gäst

Häckningsindicier (20-gradig skala av s.k. Atlaspoäng):

- 2-4 poäng = möjlig häckning
- 5-10 poäng = trolig häckning
- 11-20 poäng = säkerställd häckning

Arter med konstaterad häckning (11-20 p) är understruken och markerade med fetstil. Antalet sådana säkra häckarter uppgår till **116** = 48,9% av antalet observerade arter. Ytterligare 21 arter är noterade som troliga häckfåglar.

Namnförkortningar och källor: Se sista sidan

Art   Status   Atlasp.

Knölsvan   H   20

Allmän häckfågel. Bästa åren under vegetationstopparna 1954-55, 1975-76, 1993-94, 2008 och 2017 (som mest 176 ex, varav 38 IK, den 8/12 utanför Strand (BaH)). Max 235 rastande 1994-11-13 utanför Strand (212) och

i Kinglötvik (23). Vid inventering 1978 noterades 36 revir i S-fj, alla par genomförde dock inte någon häckning (LB). Endast ett fåtal par brukar årligen lyckas få fram flygfärdiga ungar.

Svart svan T -

1 ad rastande 2008-09-28—11-01 i området Strand-Svavelgrund- Kinglötvik (JS, LB, BW m.fl.).

Mindre sångsvan T -

2 ad 1949-01-16 Lindö (LB), 1 ex 2003-05-02 Kinglöt (KC), 1 ex 2007-03-11 Örsundet (IH), 2 ex 2010-04-03 Tegelängen, Bergshammar (YM m.fl.), 2 ex 2014-03-06 Nedre Vältesta (EW m.fl.).

Sångsvan H 20

Häckning 2002: 1 ruvande par 2/5 på bo i Örsundet söder om Lindholmarna (LB). Revirmarkering även några år på 1990-talet varför häckningsförsök kan ha förekommit tidigare. Under senare år: 1 ruvande fågel sedd på bo i Örsundet 2010-05-15 (JEg) samt 1 par på bo vid Dyskär med 6 små ungar 2012-06-04 (KSj). Även 2013 häckade 1 par vid Dyskär och sågs i närheten 21/6 med 4 ungar (LB). Likaså 2014 häckning vid Dyskär med 2 ungar (KSj). Troligen häckar nu något eller några par årligen. En större flock på 40 ex rastade vid Askare 2012-05-03 (TP). Även en flock på 70 ex vid Nedre Vältesta 2014-03-06 (EW m.fl.).

Sädgås F -

Mindre flockar passerar vår och höst. Sällan >200 rastande. 1 *tundrasädgås* rastade vid Björsund östra 2010-04-22 (KS), 1 ex utanför Eksågstornet 2012-09-27 (EW) och 2 ex Nedre Vältesta 2014-03-07--13 (EW, UG).

Spetsbergsgås T -

1 ex 1994-09-23 Fagerviksholme (LC), 1 ex 2002-10-13 Barvalappen (LC m.fl.), 1 ex 2005-03-26 Fiholm (JS), 1 ex 2007-03-12 Örsundet (YEr), 1 ex bland sädgäss vid Idö 2009-03-22 (LC), 3 ex Näsbyholmssundet 2010-03-31 (UG), 1 ex Idö gåsåker 2014-03-13 (FstnR), 1-3 ex bland grågäss 2015-10-08--18 utanför Eksågstornet (PS, KS, MB m.fl.), 4 ex Fagerviksholme 2016-09-17 (KAL).

2017: 1-2ex tillsammans med grågäss på Idö gåsåker 1-18/4 (UG, JM, MLj, SLj, LB m.fl.), 8 ex vid Kinglöt 22/4 (KAL) och 1 ex 25/4 (KC).

Bläsgås F -

Ny art 1994, 1-3 ex 28/3-6/5 Mågla (OKE), 3 ex 1994-10-16 Fogdölandet (JE). Sedan enstaka nästan årligen. 2010: 3 ex Fiholmsby 4/4 (LC), 2 ex Näsbyholmssundet 5/4 (BH, PF), 3 ex Björsund östra 10-12/4 (LB m.fl.). 2011: 1 ex Storängen i Helgarö 8/4 (LC, LeE).

2012: 4 ex Idö gåsåker 24/3 (FstnR), 3 ex Barvalappen 16/9 (FstnR) och 12 ex utanför Eksågstornet 27/9 och 3/10 (EW m.fl.).

2013: Under våren 3 ex förbifl. Röddromstornet 16/4 (LeE). Under hösten 1 ex rastande utanför Eksågstornet 31/8 (UG).

2014: 34 ex rastande vid Nedre Vältesta 13/3 (UG, LEm).

2016: 17 ex förbiflygande Pumphuset, Bergshammar 22/10 (YM).

2017: Under våren rastande vid Nedre Vältesta 18-22/3 (YM, UG m.fl.) med som mest 8 ex 20/3 (LEm m.fl.). Under hösten 2 ex 1/10 (LC) och 15 ex 15/10 utanför Eksågstornet (BG).

Fjällgås T -

3 ad 1991-09-14 Barvalappen och 6/10 Fiholmsby (HC, LC).

Grågås H 20

Regelbunden under häckningstid sedan 1973. Första häckning 1977 (MB), sedan årligen talrik häckare i vassarna. På 2000-talet höstsamlingar runt S-fj på 2000-4000 ex. Topppnotering 2012-09-16 med 5198 ex (FstnR). Utredning pågår om skador på jordbruksmark (FstnR).

2017: Fåglar noterade 25/2-15/10.. Tidiga kullar sedda från 2/5 (KS m.fl.).

Stripgås T -

1 ex Fiholm 2000-09-17 (LEr) och 09-28---29 (BaH) samt 5/10 Kinglötvik (LC). 1 ex Fiholm 2002-10-11 (LeE), 1 ex Bränne och Barvalappen 13-14/10 (LB m.fl.). 1 ex Strand 2008-10-04 (SB).

Snögås T 2

7 ex 1980-05-03 Lindö och 1 ex 1981-04-26 Ånsholmen (LB). Kan ha varit friflygande från Eskilstuna

djurpark. 3 ex Barvalappen 2003-06-08 (KK).

Kanadagås H 20

Första häckning 1965 (LB), sedan årlig häckare på öarna. Höstsamlingar på 800-1000 ex förekommer men grågåsen är numera den talrikaste gåsen både som häckfågel och som rastande vår och höst.

Vitkindad gås F 4

Ny art 1983, sedan enstaka ex nästan årligen. Max 90 ex 2005-10-02 på sträck mot SO över Lindö (LB, LeE m.fl.) och 200 ex 2007-10-01—04 Strand-Örsundet (BaH, LeE, LB).

2011: Som mest 2 ex Idö gåsåker 12/5 (IH, LB m.fl.).

2012: Under våren 1 ex vid Björsund 1/4 och 1 ex öster Kinglöt 12/5 (LB). Under hösten rekordmånga rastande 28/9-16/10, bl a sågs 30/9 600 ex i Måglavik (LC), 150 ex utanför Fagerviksholme (BF) och 10 ex utanför Eksågstornet (UG). Även 290 ex 9/10 Helgarö Storäng (LB).

2014: Under våren som mest 9 ex 21/5 vid Fiholmsby (FstnR), under hösten som mest 11 rastande vid Kinglöt 3/10 (SLj) samt 140 sträckande västerut över Askare 15/10 (TP).

2015: Ses numera årligen i växlande antal men ännu inga häckningar i denna del av Mälaren.

2016: Ca 150 rastande 26/10 utanför Eksågstornet (LEm).

2017: Rapporterad under hösten 18/9-15/10 med som mest 330 ex vid Nedre Vältesta 24/9 (MB).

Prutgåsa T -

Ca 25 ex 1974-05-16 Bergshammar (LK), 3 ex 1993-11-06--08 (MB). 1 ex Strands golfbana 2006-10-05—24 (AS, LB). 140 ex str SV Härad 2009-10-24 (EW).

2012: 12 ex rastande utanför Eksågstornet 16/10 (YM).

2013: 8 ex rastande vid Kinglöts udde 14/10 (KC).

Gravand T 4

2 ex 1960-06-04 Strand (LB), 2 ex 1973-05-09 Larslunda (LA), 2 ex 1995-04-30 Mågla (BNi/GNi), 2 ex 1996-05-15 Plångsta/Askare (HP), 1 ex 2010-05-12 Fiholmsby strandäng (LB).

2011: 1 ex Idö gåsåker 6-8/4 (IH, LC, LB m.fl.).

Mandarinand T -

Ny art 2008, 1 ex 7/6 i Örsundet (LH).

Bläsand F/h 20

Häckning 2002, hona med 3-4 ungar 30/7 i Örsundet (LC, LeE), 1 bo med 8 ägg på Fingerborgen 2007-05-26 (LB, TP, KSj), 1 bo med ägg på Dyskär 2009-05-31 (LB, TP, KSj). Max 2500 rastande okt 1994 söder om Lindö (LB m.fl.).

2013: 1 bo med ägg på Dyskär 1/6 (LB, TP, KSj).

Snatterand H 20

Häckning 2001, 2 bon på Svavelgrund, även 1 bo 2002 o 2003, 2 bon 2005, 6 bon 2006, 2 bon 2007, 4 bon 2008, 5 bon 2010 o 1 bo 2011 (LB, TP, KSj). På Fingerborgen 2 bon 2002 o 2008, 6 bon 2009 o 2010, 3 bon 2011, 1 bo 2013 o 2 bon 2014 (LB, TP, KSj). På Dyskär 2 bon 2008, 6 bon 2009, 1 bo 2010, 2 bon 2011 o 1 bo 2014 (LB,TP,KSj). Samtliga bofynd gjorda under fågelskärsinventeringar 2001-2014. Max 60 rastande utanför Strand 2006-10-09 (LB) o 64 ex 2009-10-05 (BaH).

Kricka F/(h) 5

Max 200 rastande hösten 1994 (MB). 250 rastande Tegelängens översvämning 2010-04-24 (JH, SH). Säkra häckningsbevis saknas.

Gräsand H 20

Allmän häckfågel. Under 2000-talet 20 inplanterade stationära gräsänder i vinteröppen parkdamm vid Strand. Senast i dammen 60 ex januari-februari 2012. Dammen senare igenlagd (LB). 1 vit gräsand vid Strand 2010-03-31 (AS, LB) och senare i Örsundet 3/4 (LB).

Stjärtand F 4

Max 42 rastande sept 1992 (OKE). 4 rastande 2007-03-17--18 Tegelängen (KS, MK, YM). 1 ensam hane vid Dyskär 26/4 2010 o 30/4 2011 (LB). 1 honfärgad Björsund 2011-08-11 (LC).

2013: 5 rasande i södra delen 16/9 (LC).

Årta F/(h) 5

Enstaka ex eller par så gott som årligen. Säkra häckningsbevis saknas.

Skedand F/h 20

Bofynd 1953, 1957, 2002 o 2007 (LB). 2012: 1 bo på Fingerborgen (LB, TP). Årlig häckare ? Max 200 rastande hösten 1994 (MB).

Brunand F/h 20

Tidigare vanlig häckfågel. Tveksamt om årlig häckare under 1990-talet. Max 60 rastande hösten 1994 (GöB). Efter sekelskiftet endast sparsam förekomst.

2013: 1 par rastade 22-26/5 utanför Rördromstornet (LeE m.fl.).

2015: Under april-maj 1-4 rastande, under september-oktober 1-10.

Vigg F/h 20

Första bofynd 1946 vid dåvarande skrattnåskolonin vid Lindholmarna (LB). Årlig häckare med några få par ? Max 2000 rastande sept 1997 (KS), sept 2002 (LC) och okt 2011 (BaH).

2012: Max 1500 rastande söder Lindö 3/9 (LEm m.fl.).

2013: Max ca 2500 rastande söder Lindö 7/10 (LC).

Bergand T -

Max 13 rastande 1976-05-17 utanför Hasta (LB).

2011: Max 3 ex Fagerviksholme 15/10 (SLj).

2012: Max 2 honor Fagerviksholme 18/9 (LEC m.fl.), 1 honfärgad Eksåg 3/10 (EW) och 1 honf Storängen 13/10 (EW).

2013: 1 ex Kinglötts udde 16/10 (SLj, MLj), 3 honf utanför Fagerviksholme 31/10 (LeE) och 1 honf 2/11 (BaH).

2014: 1 ex Kinglöt 25/10 (SLj).

Ejder T -

Tillfälligt enstaka ex under vårflyttning.

Alfågel T -

Tillfälligt enstaka ex under flyttning. Senast 6 ex rastande utanför Eksågstornet 2009-10-24 (MB, LeE). och 1 ex 2013-11-23 utanför Fagerviksholme (BaH).

2014: under våren 7 rastande utanför Eksågstornet 20/4 (MK), under hösten som mest 2 ex 9/11-20/12 (MB, EW).

2016: Som mest 2 ex rastande 22-26/10 i området Eksågstornet-Svavelgrund (UG, YM, LEm, MB).

Sjörre F 4

Årligen rastande under vårsträcket. Max 40 ex 1981-05-16 (MB), 38 ex 1998-05-02 (LB), 21+90 ex 1999-05-05 (KS), 37 ex 2007-04-30 (YM). Under 2009 som mest 12 ex utanför Eksågstornet 16/4-2/5 (MB m.fl.). Även 2 ex 2009-11-28 (MB). Max 9 ex utanför Eksågstornet 2010-04-14--25 (YM m.fl.).

2011: Rastande nordost Eksågstornet 11/4-5/5 med som mest 8 ex 19/4 (MK m.fl.).

2012: Rastande utanför Eksågstornet 12/4-6/5 med max 11 ex 6/5 (BC m.fl.).

2013: Rastande utanför Eksågstornet 30/4-4/5 med 2-7 ex (MK m.fl.) och 19/10 med 2 ex (UG).

2014: Rastande utanför Eksågstornet 6-9/1 med 1 ex (LEm m.fl.), 13/4-10/5 med som mest 10 ex 3/5 (MB, MK m.fl.). Under hösten 2 ex Kinglöt 3-16/10 (SLj m.fl.) o 1 ex Eksågstornet 15/11-20/12 (EW, YM m.fl.).

2015: Noterad rastande 6/4-13/5. Som mest 23 ex utanför Eksågstornet 24-25/4 (EW).

2016: Rastande utanför Eksågstornet 17/4-14/5 med som mest 28 ex 17/4 (MB). Under hösten 16-23/10 som mest 6 ex 22/10 Svavelgrund (UG, YM)

2017: Rastande under våren 1/4-22/5 utanför Eksågstornet med som mest 11 ex 20/5 (PS m.fl.).

En vanlig rastplats är djuprännan öster om Lindö varför fåglarna ofta ligger långt ut från Eksågstornet.

Svärta T -

Tillfällig under flyttning.

2011: 1 par öster Kinglötts udde 18/11 (YEr).

2013: 2 hanar vid Kinglötts udde 14/11 (KC).

2014: Som mest 7 ex rastande utanför Eksågstornet 15/11-16/12 (EW m.fl.).

2015: 4 rastande 19/10 utanför Eksågstornet (YM, LEm) och 1 ex 30/10 utanför Strand (LB).

2016: Minst 1 rastande vid Svavelgrund 22/10 (UG, YM).

Knipa H 20

Första dokumenterade häckning 1978 (LB). Häckar numera årsvisst med flera par bl.a. i holkar. Max 200 rastande 1994-09-29 Fagerviksholme (OKE) och 300 ex 2009-10-18 (LeE).

Salskrake F -

Första obs av ett par 1940-05-07 utanför Tegelängen, Bergshammar (LB). Årsviss under flyttning vår/höst. Max 27 ex rastande april 1994 (PK, BC), okt 1994 (KS m.fl.) och okt 1995 (KjT). 20 ex Fagerviksholme 2010-10-17 (SLj, MLj).

2013: 28 rastande Fagerviksholme 31/10 (LeE).

Småskrake T 4

Tillfällig under flyttning. Ingen häckning känd. Senast 1 par utanför Eksågstornet 2009-04-22 (MK) och 4 ex 2009-10-25 (SH). 1 hane Tegelängen 2010-04-10 (YM, MK). 2 ex utanför Fagerviksholme 2010-10-17 (SLj). 1 par Kinglöt 2011-05-05 (YEr).

Storskrake F/h 20

Tillfällig häckning 1985 i holk på Lindöskäret (LB). Max 1000 rastande/fiskande flera höstar.

Järpe T 2

1 ex 1979-04-16 Fagervik (LB). Ingen häckning känd inom området. (1 kull uppstött 1978-07-16 i Härad strax utanför området (LB)).

Orre (h) 5

Säkra häckningsbevis saknas. Enstaka spelande fåglar hörda tidigare under 1900-talet i Härad/Barva/Jäder. Nu knappast årlig häckare inom området. Markspel av 1 par 2010-10-17 i Näsbyholmssundet (HP).

Tjäder T 2

Ingen häckning känd inom området.

Rapphöna h 13

Fåtalog trots flera utsläpp bl.a. vid Askare under 1980/90-talet (TP).

Vaktel h 13

Enstaka ex men ej årsviss. Första hörd 1944-06-08 vid Tegelängen, Rundholm (LB). Senast 1 spelande 2007-06-08 Fiholm (JS) o 1 ex 2009-08-15 Brännelund (BaH).

2010: 1 sp Kumla 24/5 (UG).

2011: 1 sp natten 26/6 vid Fiholm, Fiholmsby resp. Brännelund (JSt).

2015: 1 sp i Näsbyholmssundet 13/6-1/7 (YM, UG m.fl.).

2016: 1 spelande vid Nedre Våltesta 15/7 (PS).

2017: **Häckning** konstaterad då en kull på 6-8 ungar kördes upp 2/8 från en dikeskant ute på Tegelängen, Bergshammar (KSj). Spelande har hörts 13/6 vid Vävle, Fiholm och Brännelund (JM, TEm). Även 1 sp vid Nedre Våltesta 13/6 (MS).

Fasan H 20

Sparsam häckfågel.

Storlom F 3

Enstaka rastande. Ingen häckning känd. Senast 2 ex utanför Eksågstornet 2010-04-13 (YM) och 1 ex 2017-04-01---03 (UG m.fl.) samt 05-25 (KAL).

Smådopping h 13

Ny art 1972. Tillfällig häckning under vegetationstopp utanför Strand 1976 (LB). Få observationer, senast 3 ex 2005-09-22 Strand (LB), 1 ex 2008-04-12 i Örsundet (LEC) även 12/9 (LC), 1 ex utanför Rördromstornet 2011-04-08 (BaH, BNi), 1 ex 2012-10-12 (LB) o 1 ex 2013-10-24 (LB).

2015: 1 ex 18/10 utanför Fagerviksholme (SLj o MLj).
2017: 1 ex i Örsundet 6/5 (LB).

Skäggdopping H 20

Allmän häckfågel. Max 300 rastande sept 1995 (JE). Hösten 2009: 279 ex 10/10 i västra delen (SLj, MLj) och 242 ex 25/10 utanför Eksågstornet (SH m.fl.).
2015: Noterad 5/4-15/11. Stor ansamling med som mest 333 ex i västra delen av fjärden 10/10 (SLj o MLj).

Gråhakedopping T 3

Få observationer av enstaka ex.

1998: 1 ad rastande Bergshammar 1/5 (KS).

Riksinventeringsåret 2011: 1 ex Kinglöt 19/4 (LOH m.fl.) och 1 ex Brännelunds roddgata 13/5 (LB).

2013: 1 ex Kinglöt 12/10 SLj).

2014: 1 ex rastande utanför Eksågstornet 12/4 (YM m.fl.).

Svarthakedopping T 2

Få observationer, senast 1 ex 2006-09-11---13 Strand (LB). Inga observationer riksinventeringsåret 2011.

2012: 1 ex rastande utanför Eksågstornet 15/4 (SLL) och 1 ex 20/10 (YM).

2017: 3 rastande utanför Eksågstornet 17/4 (YM).

Storskarv (H) 20

Ny art 1992 (BW), första översomrande 1999 (LB). Häckade 2002-2006 i hägerkolonin på Yttre Lindholmen, som mest med 30 par 2005. Dock aldrig några flygga ungar på grund av havsörnpredation (LB). Flockmax under hösten 180 ex 2000-09-17 (LB, TP), 260 ex 2003-09-25 (TP), >300 ex 2004-09-12 (LC), 600 ex 2005-09-18 (FstnR) och 700 ex 2006-09-17 Strand (LC). Arphusskären populära som rastplatser liksom Svavelgrundet och Fingerborgen.

2011: Rapporterad 4/4-6/11. Under våren max 75 ex vid Fingerborgen 26/5 (LB, TP), under hösten max 350 ex söder Lindö (LC).

2012: Rapporterad 24/3-4/11 med max 800 söder Lindö 3/9 (LeE m.fl.).

2013: Rapporterad 28/4-6/11.

2014: Rapporterad 8/3-21/11 med max 500-1000 rastande söder Lindö 29/8-14/9 (BaH m.fl.).

2015: Rapporterad 17/3- 15/11 med som mest 382 ex 15/8 sedda från Eksågstornet (KAL).

2016: Rapporterad 2/4-4/11. Stor ansamling i västra delen 25/9 med ca 1500 ex (LC).

2017: Rapporterad 19/3-6/11 med upp till 300 rastande under hösten.

Inga häckningar efter 2006.

Rördrom H 20

Årsviss och totalinventerad sedan 1945. Växlande i antal, vissa år drygt 20 hanar, max 28 tutande 1978. Vid SOF:s riksinventering nr 1 (1969) 8 hanar, riksinv. 2 (1979) 14 hanar och riksinv. 3 (2000) 18 hanar. Arten är specialstuderad med bl a 60 bofynd 1948-92 och totalt 210 ad+pulli ringmärkta 1948-2013 (LB).

2011: Endast 9 tutande hanar efter 2 kalla vintrar.

2012: 15 tutande under riksinventering 4 (LB).

2013: Som mest 16 tutande hanar. Hanar hörda 14/4-27/6 (LB).

2014: 20 tutande. Fåglar hörda 11/3-24/6 (LB)

2015: 18 tutande. Fåglar hörda 11/3-23/6 (LB).

2016: 15 tutande. Fåglar hörda 15/3-14/6 (LB).

2017: 13 tutande. Fåglar hörda 23/3-30/5 (LB).

Ägretthäger T -

Ny art 2005, 1 ex 2005-07-24---28 Barvalappen-Örsundet (LB m.fl.).

2016: 1 ex 3-8/4 i Barvalappen (LB, JaW). 4 ex i flock 25-26/4 också i Barvalappen (BaH, BNi, KE m.fl.).

2017: 1 rastande 1-3/4 i Örsundet (IH, LB m.fl.). Även 1 ex 14/4 i Örsundet (AF).

Godkända Rrk.

Gråhäger H 20

Första häckning 1983-86, 1 par Koholmsskär. Koloni på Yttre Lindholmen 1988-2007 med max 19 bebodda bon 2001, även H Plångsta (1 bo 1984), Rödskår (1 bo 1986), Nabbetorp (1 bo 1986-89), Skomakaren (1-3 bon 1991-2003) samt Idö granplantage (12 bon 2008 o 2009, 9 bon 2010 o 5 bon 2011) (LB).

2014: Rapporterad 8/3-8/12 men ingen känd kolonihäckning.

2016: Minst 2 häckande par i en granplantering på Strands ås med stora ungar 8/6 (LB).

Vit stork T -
Ny art 2008, 1 ex passerade Örsundet västerut 6/5 (LB).

Bivråk H 20
Årlig häckfågel med några få par.

Brun glada T -
1 ex 1992-06-28 Björsund (LB), 1 ex 2002-04-01 Mågla (LC), 1 ex 2004-08-30 Näsbyholmsviken (TP) och även samma dag Pumpen, Bergshammar (HP).
2013: 1 ex passerade österut över Härads kyrkby 18/4 (UG).

Röd glada T 2
1 ex 1940-03-31 Näsbyholm (GBz), 1 ex 1959-04-29 Koholmen (FA), 1 ex 1960-06-05 Snopptorp (LB), 1 ex 1996-08-28---09-01 Mågla (MB m.fl.) och 09-15---16 Brännelund (LEr m.fl.). (1 ex 2003-04-21 Bärby, Fogdö strax utanför området (LB)). 1 ex 2005-07-30 västra delen av S-fj på sträck åt O (?), 1 ex 2005-08-19 Mälby (HP), 1 ex 2005-09-05---08 Kingerfälten (TP). Fåglarna 2005 möjligen samma individ.
2010: 1 ex Kinglöt 13/6 (LC m.fl.) o 1 ex Kinger 1/7 (TP).
2015: 1 ex Välnäs 6/6 i samband med ensilageskörd (KSj). Strax utanför området 1 ex vid Jädersgården 20/5 KrA och 1 ex vid Lunda trafikplats 31/5 (PS). Måhända alla samma fågel.
2016: 1 ex Välnäs 1/8 (KSj).

Havsörn H 20
Första häckning 2001 (1 par/1unge), även häckning 2002 (1 par/2 ungar), 2003 (1 par /misslyckad H), 2004 (1 par/3 ungar), 2005 (1 par/3 ungar), 2006 (1 par/1 unge), 2007 (1 par/2 ungar), 2008, 2009 o 2010 (1 par/misslyckad H), 2011 (1 par/2 ungar). Paret har under de första 11 åren nyttjat tre olika boplatser, 1 i gran, 1 i tall och 1 i asp.
2012: 2 par med 1 resp. 2 ungar. Avstånd mellan boplatserna 3700 m (LB, TP).
2013: 2 par med var sin unge. Avstånd mellan boplatserna 2900 m (LB, TP).
2014: 2 par med 2 ungar vardera. Avstånd mellan boplatserna 3000 m (LB, TP).
2015: 2 par med 2 ungar vardera. Det ena paret misslyckades då boet blåste ner i en stormby i början av juni. Avstånd mellan boplatserna 1500 m (LB).
2016: 2 par med 1 resp. 3 ungar. Avstånd mellan boplatserna 2600 m (LB).
2017: 2 par med 1 resp. 2 ungar. Även ett tredje revirhållande par (LB).
Samtliga ungar sedan 2001 är ringmärkta av Projekt havsörn.
I Thomasgymnasiets naturaliesamling i Strängnäs 1 ex från Fiholm 1895-06-03.

Brun kärrhök H 20
Obsad hela perioden sedan 1940-05-08 (Tegelängen). Totalinventerad 1968-99 med max 21 par 1991 (LB). 1254 boungar ringmärkta 1944-2017 (LB). Vid SOF:s riksinventering nr 1 (1958) 8 par, riksinv. 2 (1969) 7 par, riksinv.3 (1979) 15 par, riksinv.4 (1995) 16 par och vid riksinv.5 (2010) 18 par (LB).
Tidig ankomst 2014-03-23 i Örsundet (LB, BaH).. Även 2017 observerad från 23/3.

Blå kärrhök F -
Enstaka ex under flyttning vår/höst, även vinterfynd. Ingen häckning.

Ängshök T 2
Tillfälliga obsar maj-juni. Ingen häckning..

Duvhök h 20
Häckning Rundholm och Vibyskog flera år men ingen häckning känd sedan 1980-talet (LB, TP).

Sparvhök h 20
Häckning ett par på Lindö åtminstone flera år under 1970-talet (LB).

Ormvråk H 20

Årlig häckfågel med flera par. Även vinterfynd. Under 2000-talet en ljus "börningevråk" sedd runtom i Vansö bl a obsad 2005-03-04---05 strax söder Vansö kyrkby (HP, LB).

Fjällvråk F -

Enstaka ex höst-vinter-vår.

Kungsörn F -

Enstaka ex höst-vinter-vår.

2010: 1 ex Askare 23/1 o 19/12 (TP).

2011: 1 juv Askare 15/1 (TP).

2017: 1 ex på kadaver vid Kinglöt 24/2 (BaH). Även 1 ex 4/3 sedd från Kinglöts udde flygande utefter västra stranden (LeE).

Fiskgiuse H 20

Årlig häckfågel med upp till 9 par riksinventeringsåret 2001 (LB, TP). Kring millenniumskiftet stabilt 8-9 par men senare en tendens till sämre häckningsresultat (konkurrens med havsörn). Endast 3 par fick flygga ungar 2009, 4 par 2010, 3 par 2011 o 4 par 2012. Under det tredje riksinventeringsåret (2013), liksom 2014, fanns 4 par, varav 3 med lyckade häckningar (LB).

2015: 4 par med endast 2 lyckade häckningar (LB).

2016: 4 par varav 3 par med ungar i juli (LB). Fåglar rapporterade 5/4-10/9.

2017: 4 häckande par med ungar i juli. Även ett revirhållande par under sommaren (LB).

Tornfalk h 20

Bl a tillfällig häckning Näsbyholm 1978 och Kullen 1982 (LB).

2016: 1 häckande par vid Bergshammar med 5 ungar 3/7. Fåglar sedda på lokalen även 2015 (LB, KSj).

2017: Åter häckning vid Bergshammar som dock misslyckades av okänd anledning (KSj).

Tveksamt om årlig häckning i området. Enstaka vinterfynd.

Aftonfalk T -

Ny art 2011. En 2K hane jagade sländor tillsammans med lärkfalkar i Örsundet 15/5 (SLj, MLj). Godkänd Rrk. (1978 sågs 1 hane i Jäder 15/8 strax utanför området (Tomas Stafström)).

Stenfalk F -

Enstaka ex under flyttning.

Lärkfalk H 20

Årlig häckfågel med några få par.

Jaktfalk T -

1 ex 1986-10-04 Barvalappen (KC, LC), 1 ex 1995-03-18 Storängen, Helgarö (KjT), 1 trol ung jaktfalk 2003-09-14 Barvalappen (LC, LeE m.fl.).

Pilgrimsfalk T 2

Tre observationer 2009. 1 ex 2010-04-24 Pumphuset, Bergshammar (JL). 1 ex 2011-10-29 utanför

Rördromstornet (BaH). 2012: 1 ex vid Fälttationen 24/8 (YV) o 1 1K hona Tegelängen, Bergshammar 15/10 (RL).

2017: 2 sträckande 6/9 vid Rundholm (TP). Ingen häckning känd 1940-2017.

Vattenrall H 20

Tämligen vanlig häckfågel i vassarna. 56 ringmärkta Idö märkplats 1982-2016 (LB).

Småfl sumphöna (h) 5

12 ringmärkta Idö märkplats 1982-2012 (LB). Säkra häckningsbevis saknas.

2012: 1 sp Näsbyholmssundet 7/6-27/6 (UG m.fl.).

2014 1 sp Kinglöts östra strandäng 10-13/5 (JSt m.fl.).

2015: 1 sp Kinglöts östra strandäng 19/6 (KAL, KrA, JM m.fl.).

2016: 1 sp Näsbyholmssundet 29/4-5/6 (UG, ÖJ).

Mindre sumphöna T 5

Ett 20-tal fynd av spelande fåglar i S-fj sedan 1964 (LB m.fl.). En infångad och ringmärkt Idöholme 1968-05-29 (LB). Första fyndet under 2000-talet: 1 sp utanför Rördromstornet 2013-05-18--25 (LB m.fl.).

Kornknarr T 5

Enstaka ex men ej årsviss. Säkra häckningbevis saknas. Senast 1 spelande Eksåg 2005-05-20---06-17 (IK, SH m.fl.), 1 sp Näsbyholm 2009-05-25 (UG), 1 sp Härad 2010-05-24--30 (TJ m.fl.) och 1 sp Sjöborg 2010-06-13 (LC). 1 sp Näsbyholmssundet 2014-07-05--06 (YM, MB).

Rörhöna h 13

Ett revir regelbundet kring Örsundsbron där även ungfåglar setts vid flera tillfällen, bl a 3 juv 2000-08-31--09-04 och 2002-09-02 (IH). En funnen död infrusen i isen 2003-01-25 i Örsundet (LB m.fl.). 1 ad med minst 3 pulli nära Eksågstornet 2009-07-02 (MK).

2011: 1 ex Örsundet 20-22/4 (VE, LC).

2013: 1 1K Rördromstornet 15/10 (SLj, MLj, KC)

2014: 1 ex Helgarö Kläpp 12/10 (FstnR).

Sothöna H 20

Allmän häckfågel. Max 5000 ex hösten 1976 under vegetationstopp (LB). Största ansamling vanligen i viken utanför Strand. 2012 och 2013 mycket fåtalig hela året liksom 2014 o 2015 (LB).

Trana H 20

1990-talet blev tranans årtionde. Första häckning Näsbyholm 1990 (LB, TP), Koholmen H 1997 (LB). Totalt >15 revir årligen sedan 2002. Flockar sträcker om hösten åt SSV över Sörfjärden, t.ex. 520 ex över Askare 2010-09-25 (TP), 419 ex över Idöholme 2016-10-02 (LB).

2015: Noterad 8/3-27/9 vanligen med 1-2 ex. Populationen skattas nu till ca 25 par (LB).

2016: Noterad 10/3-2/10.

Småtrapp T -

Ny art 1996, 1 ex 1/12 Askare (TP). Godkänd Rrk.

Strandskata T 4

2010: 2 ex Tegelängen 14/4 och 1 ex Idö gåsåker 3/6 (LB).

2011: 1 ex Brännelunds strandäng 13/5 (LB).

2012: 3 rastande söder Lindö 22/4 (MK).

2014: 5 rastande på Svavelgrund 4/4 (LB), 17 förbiflygande Kinglöts udde 8/4 (SLj).

2015: 5 rastande på Svavelgrund 12/5 (MK, KS). Någon häckning är inte känd (LB).

Mindre strandpip T -

Senast 1 ex 2010-04-24 Tegelängens översvämning (JH) och 1 ex Idö gåsåker 2017-04-18 (SLj o MLj).. Ingen häckning känd.

Större strandpip T 2

Fjällpipare T -

Ny art 2015, 1 ex nära Fiholms allé 17-18 maj (JSt,TEm,LeE m.fl.).

Ljungpipare F 2

Max 100 rastande 1999-05-08 Brännelund (LC).

2015: 2 rastade 10/5 vid Nedre Vältesta (EW).

Kustpipare T -

Max 10 ex 1996-09-15 Vältesta (KjT).

2011: 1 ex Pumphuset, Bergshammar 29/9 (RL).

2013: 1 ex Fiholmsby 15/9 (AA).

Tofsvipa H 20
Allmän häckfågel.

Kustsnäppa T -
Ny art 2002, 1 ad 18-19/8 Brännelund/Fiholmsby (JS), 36 på str åt SV 2007-08-25 förbi Pumphuset, Bergshammar (JH).

Småsnäppa T -

Mosnäppa T -

Kärrensäppa T 2

Brushane F 6
Säkra häckningsbevis saknas.

Dvärgbeckasin F 3
Bl a 2 spelande Fiholmsby 2005-05-04 (LB), 1 sp Mågla strandäng 2006-04-25, 2007-05-01 o 2008-04-28 (JS).
2014: 1 uppstött Fiholmsby 21/4 (LB) och 1 spelande 22/4 (YEr).
35 ringm Idö märkplats sept/okt 1982-2000 (LB).

Enkelbeckasin H 20
Allmän häckfågel på strandängarna.

Morkulla H 20
Bl a bofynd juni 1987 Plångsta (SP).

Myrspov T -
Max 18 ex 1993-09-09 Mågla (OKE).

Småspov F -
Enstaka ex under flyttning.

Storspov F/h 20
Tidigare allmän häckfågel. Ännu under 1970-talet >5 revir. Tveksamt om regelbunden häckning under 1990-talet (LB). Under 2000-talet endast sedd under flyttning.

Svartsnäppa F -

Rödbena F/(h) 6
Säkra häckningsbevis saknas. Revirmarkering Barvalappen/Kvarnbäcken juni 1999 (LB, TP m.fl.).

Gluttsnäppa F -

Skogssnäppa F/(h) 8
Säkra häckningsbevis saknas. Revirmarkering Kvarnbäcken juni 1969 och Plångsta juni 1984 (LB).

Grönbena F 3
Vanlig på flyttning vår/höst. Säkra häckningsbevis saknas.

Drillsnäppa h 20
Fåtaligt antal häckande par på vassfria stränder. 1974 skattades antalet till högst 10 par. 1 bofynd 1977-06-04 vid Kohagsudden, Bergshammar (LB). Inga säkra häckningar under 2000-talet men 1 varnande fågel vid Kohagsudden 2011-06-22 och 2012-07-13 (TP). Sen obs av 1 ex 2013-10-06 Kohagsudden, Bergshammar (YM m.fl.).
2014: 1 par häckade vid Vålnäs brygga där en nykläckt unge sågs 16/7 (KSj).

Roskarl T 3
Bl a 1 ex rastande Svavelgrund 1984-05-23 och 1985-06-02 (LB). 1 ex Dyskär 2011-05-26 (TP, KSj, LB).

Bredn. simsnäppa T -
1 ex 1950-07-16 Lindholmarna i anslutning till dåvarande skrattmåskoloni (LB).

Svarthuvad mås T -
Ny art 1995, 1 ex 10/9 Fagerviksholme (BoH, ELH). Godkänd Rrk.

Dvärgmås T 4
Möjlig häckning i skrattmåskolonin Lindholmarna 1945-46 (LB). Under 2000-talet en tillfällig obs av 1 ex i maj 2004 utanför Eksågstornet (BK). Ingen obs under riksinventeringsåret 2012.
2014: 3 ex utanför Fältstationen 26/5 (COL).

Skrattmås H 20
Bl a stor koloni Lindholmarna åtm 1940- 1974 med max 1500 par 1966 (LB). Senare häckning Svavelgrund och Fingerborgen efter kalhuggning 1984 resp 1996. Även häckning Dyskär 2007-2014 efter kalhuggning februari 2003 (TP, KSj, LB).

Fiskmås H 20
Mest enstaka solitära häckningar.

Silltrut F 2
Ingen känd häckning.

Gråtrut H 20
Koloni på Svavelgrund och Fingerborgen efter kalhuggning samt enstaka par här och var.

Havstrut H 20
1 par häckning Svavelgrund 2007-2014 (KSj, LB, TP). Paret sågs även 2015 på lokalen (KSj, LB).
2016: Varnande fåglar både på Svavelgrund och Fingerborgen (KSj, LB). Paret vid Fingerborgen sågs med 2 flygga ungar 2/8 (KSj).
2017: Varnande fåglar både på Svavelgrund och Fingerborgen 16/5 och 15/6 (KSj, LB).

Skräntärna F -
Nästan årliga sommarobsar men aldrig häckande.

Fisktärna H 20
Koloni Lindholmarna bland skrattmås fram till 1974, senare på Svavelgrund , Fingerborgen och Dyskär.

Silvertärna F -
Bl a 18 str 1999-05-18 Bergshammar (KS), även några 2002-05-09 Kinglöt (LC). Arten säkert förbisedd.

Svarttärna T 4
Några tillfälliga fynd men aldrig häckande. Senast 1 ex 2009-05-15 i Örsundet (GF).
2011: 1 ex Kinglöts udde 22/4 (LEC) och 1 ex norr Idöholme 16/5 (LB).
2016: 1 ex 21/5 utanför Eksågstornet (MK, JO).

Tamduva H 20

Skogsduva H 20

Ringduva H 20

Turkduva T 2
1 ex 1985-04-13 Snopptorp (LC), 1 ex 1994-04-17 Bergshammar (JE), 1 ex 2007-05-17 Plångsta (HP).

Turturduva T 3
1 sp 1970-05-27 Strand (KA), 1 sp 1985-05-22 Näsbyholm (LB).

Undulat T -
1 gult ex Askare 1995-07-31, infångad i nät 7/8 (TP). Samtidigt 1 blått ex Örsundsbron 1/8 (SJ), funnen död 2/8 (LB). Avståndet mellan fyndplatserna hela 6 km. Säkert rymlingar.

Gök H 20
Årsviss i växlande antal.

Berguv T 3
Ny art 1990, 1 ex 31/5 Plångsta (HP), 1 ex 1998-06-05 Näsbyholm (KjT). Även tillfälligt hörd Askare skog (TP).

Hökuggla T -
1 ex 1975-12-10 Barvalappen (SLA), 1 ex vintern 1983/84 Vänäs (KSj).

Sparvuggla (h) 3
Senast 1 sp nära Sjöstugan invid Örsundet 2009-03-21 (LB). Säkra häckningsbevis saknas.

Kattuggla H 20
Bl.a. häckade 1 par framgångsrikt (3 ungar) i stora ladan på Lindö maj 2004 (BW, TP, LB). Likaså i holk på Kinglöts ladugård med 3 ungar 11/6 2014 (LB).

Hornuggla H 20

Lappuggla T -
Ny art 2012, 1 ex Askare skog 11/10 och 27/10 (TP). Godkänd Rrk..

Jorduggla T 2
Inga häckningsbevis.
2012: 1-2 ex födosökte vid Mågla-Brännelund-Fiholmsbys strandängar 3/5-22/5 (LB, LC).
2014: 1 ex Fiholm 16/5 (JSt).
2015: 1 ex vid Fältstationen 6/5 (ES) och 1 ex Näsbyholmssundet 24/6 (UG).

Pärluggla T 3
1 ex dec 1981 Plångsta (SP), 1 ringm 1989-08-27 Idö märkplats (LB), 2 sp Björsund 2014-02-19 (HA).

Nattskärre T/(h) 3
Säkra häckningsbevis saknas.

Tornsvala H 20

Kungsfiskare T 2
Bl a 1 ringm Idö märkplats vardera åren 1986, 1990 o 1991 (LB). Senast 1 ex vid Eksågstornet 2009-10-25 (MK) o 2009-12-05 (MB). Säkra häckningsbevis saknas men 1977 påträffades 12/6 en påbörjad bohåla utgrävd i en gammal 3,5 m hög sågspånshög på Ånsholmen. Hålan var ej bebodd och troligen från 1976 då kungsfiskare sågs vid närbelägna Sjöborgsbadet 9/5 (LB).

Blåkråka T 2
1 ex 1973-06-06 på kraftledningen SO Eksåg (LB).

Härfågel T 2
1 ex 1969-05-04 Helgarö ka (HQ). (1 ex strax utanför området intill landsvägen 1 km SO Vansö ka 1979-05-13 (LB)). 1 ex Eksåg 2005-05-04 (JH).

Göktyta H 20

Gråspett T 5
1 skjuten 1953-02-17 Eka i Härad, monterad av (SP). 1 ex vid fågelbord Strand 1999-03-25 (AS). Enstaka ex vintertid på Lindö, där bl a 2 ex uppehöll sig hela våren 2003, men ingen häckning påvisad (BW).

Gröngöling H 20

Spillkråka H 20

Större hackspett H 20

Vitryggig hacksp T -
1 ex 1959-09-06 (YL). Fyndplats okänd.

Mindre hacksp H 20
Spridd förekomst i strandskogarna.

Tretåig hacksp T 3
Flera obsar under oktober-mars. 1 sp hane 1977-05-08 i strandskogen strax öster Arphus (LB).

Trädlärka F 3
Säkra häckningsbevis saknas.

Sånglärka H 20

Backsvala h 20
Sista kända häckning 1987 Helgarö Kläpp, grustaget därefter ”återställt”. Tidigare kolonier Snopptorps grustag och Sundkarlsbacken (LB). Ingen häckning känd efter 1987.

Ladusvala H 20
Vissa höstar i slutet aug/sept tillfälligt mycket stora ansamlingar på flera tusen ex bl a vid Koholmen och i Örsundet.

Hussvala h 20
Endast 1 häckningsplats rapporterad.
1980-06-28: 4 häckande par på Strands gård (LB).

Trädpiplärka H 20

Ängspiplärka H 20

Skärpiplärka T -
Ny art 2006: 1 ex Näsbyholmssundet 17/4 (MK). Godkänd Rrk.
2014: 1 ex sträckande förbi Eksågstornet 13/4 (EW).

Rödstrupig pipl F -

Gulärta F/H 20
Sydlig gulärta häckning på strandängarna, *nordlig* på genomsträck i maj.

Forsärta T 2
Ny art 2012, 1 ex vid Eksågstornet 27/9 (EW). Godkänd Rrk. Arten förväntas snart kunna etablera sig som häckfågel vid Eksågsån.
2015: Åter 1 ex förbiflygande Eksågstornet 26/4 (EW).
2016: 1 ex i Eksågsån 22/5 och 2 ex 6/6 (MB). (Längre uppströms ån vid Rosenfors, strax utanför Sörfjärdsområdet, sågs 1 ex 20/6 och 11/9 (UG)).

2017: 2 1K rastade vid Ånsholmen utanför Eksågsåns mynning 17/9 (PS). Förgäves eftersökt i Eksågsån under häckningstid (LB).

Sädesärla H 20

Sidenssvans F -

Strömstare h 13

Lyckad häckning 1984 vid Eksåg (IK). Vinterfynd regelbundet i Eksågsån.

Gärdsmyg H 13

Järnsparv (h) 5

Säkra häckningsbevis saknas.

Rödhake H 20

Näktergal H 20

Ny art 1947, sedan vanlig i buskmarkerna runt S-fj. 137 sj vid inventering 1986 (LB). På Lindön taxerades 12 revir 1980 och 13 revir 2004 (LB).

Blåhake F -

1210 ringm 1981-2017 Idö märkplats aug/sept, även några maj och juli (LB).

Svart rödstjärt T -

Ny art 2014. 1 hon-f vid Kinglöts östra strandäng 31/8 (LC).

Rödstjärt h 14

Bl a häckning 1993 Plångsta (HP). Mindre vanlig häckfågel i området numera.

Buskskvätta H 20

Stenskvätta H 20

Sparsam förekomst numera.

Ringtrast T -

1 ex 1986-10-11 Snopptorp (LB), 1 ex 1998-04-23 Mälby, Vansö (HP, TP), 1 ex 2005-05-04 Bergshammar (KS, YM). Som mest 3 ex rastande vid Härads kyrka 2013-04-26--27 (EW, UG m.fl.). 1 ex Nybble i Helgarö 2017-04-05 (TP).

Koltrast H 20

Björktrast H 20

Rikliga rönnbärshöstar drar tusentals ex genom området i nov/dec/jan.

Taltrast H 20

Rödvingetrast H 20

Dubbeltrast (h) 3

Säkra häckningsbevis saknas inom området. Vid täta mistelförekomster, som kring Björsund, kan enstaka trastar övervintra.

2017: 1 ex Fiholms frukträdgård 13/1 och 23/2, 1 ex Björsund 18/12 (LC).

Gräshoppsångare (h) 8

Flera sj så gott som årligen. Säkra häckningsbevis saknas.

31 ringmärkta Idö märkplats 1988-2016 (LB).

2011: Sjungande ex vid Näsbyholm, Eksågstornet o Koholmen (SH m.fl.).

2012: Sjungande ex vid Mågla 15/5 (PKy), utanför Rördromstornet 18/5 (JJö) o vid Eksågsån 16/6 (LEm m.fl.).

2013: 1 sj Sörgårdsviken 21/5 (UG).

2015: Rapporterad sjungande i Näsbyholmssundet (UG m.fl.) även vid Mågla (1 ex) och Brännelunds strandäng (2 ex) 5/6 (JSt).

2016: 1 sj 23/5 Brännelunds strandäng (HH, 1 sj Näsbyholmssundet 5-10/6 (KAL,UG m.fl.)

Flodsångare T 5

Hörd sj åttn 1978, 81, 86, 88, 92, 95 (3 ex) och 96 (LB m.fl.). Senast 1 sj Eksåg 2003-05-26---06-28 (BC m.fl.)

samt 2 sj 2008- 06-02—07-02 (LEm, IK m.fl.). 2012: 2 sj vid Eksågsån 16/6 (LEm m.fl.).

2014: 1 sjungande vid Eksågsån nära Snytberga 10/6 (YM).

2015: 1 sj vid Fältstationen 7/6 (JaW).

2016: 1 sj i västra delen av Barvalappen 28/5 (TEm, JM, JSt).

Vassångare (h) 5

1 sj 1989-05-11---21 Idö märkplats o ringm 12/5 (LB), 1 sj 1992-06-08---10 Näsbyholm (MB), 1 sj 1992-07-06--07 Björsund (DA, LB) och 1992-07-12 Fiholm (DA), 1 sj 2003-05-26---06-17 Kinglöt (LC, LeE m.fl.), 1 sj 2007-05-19— 06-18 Näsbyholm (SH m.fl.), 1 sj 2007-05-24---27 Barvalappen (IH m.fl.) , 1 sj 2008-05-07---06-13 Näsbyholm (SH m.fl.) och 1 sj 2008-05-08---06-07 Örsundet (JSt, YE, TEm m.fl.). 1 juv ringmärkt 2008-07-09 Idö märkplats (LB), kanske häckning i S-fj 2008 ? Även 2009 1 sj i Örsundet 05-29—06-29 (IH, SH m.fl.). 1 sj 2009-07-22 innanför Lillholmen i Reservatet (KS). 1 1K ringmärkt 2010-09-01 Idö märkplats (LB).

2011: 1 sj Koholmen 5-8/6 (JSt, LeE m.fl.).

2012: 1 1K ringmärkt Idö märkplats 6/10 (LB).

2013: 1 sj utanför Rördromstornet 11-19/5 (BF m.fl.).

2014: 1 1K ringmärkt Idö märkplats 29/7 (LB).

2015: 1 sj Näsbyholmssundet 5/5 (YM, MK m.fl.). 1 sj norr Rördromsstornet 3/5-13/5 (JM m.fl.), även 22/6-30/6 (KrA, YM). Två 1K-fåglar ringmärktes vid Idö märkplats 12/8 resp 27/9 (LB).

2016: 2 1K ringmärkta Idö märkplats 24/7 resp. 7/8 (LB).

2017: 1 sj 13-17/6 vid Länsmansvarpet (JM, TEm).

Sävsångare H 20

Allmän häckfågel. Drygt 6700 ringm Idö märkplats 1981-2017 (LB).

Busksångare T 5

Ny art 2005, 1 sj Barvalappen 15--16/6 (KC). 1 sj Näsbyholm 2007-05-22—23 (JS, NN). Båda godkända av Rrk.

Kärrsångare (h) 5

Några sj så gott som årligen. 21 ringmärkta Idö märkplats 1988-2016 (LB). Säkra häckningsbevis saknas.

2011: 1 sj västra Barvalappen 31/5 (TEm), 1 sj norr Koholmen 6/6 (LeE).

2012: 1 sj vid Eksågsån 16/6 (LEm m.fl.).

Rörsångare H 20

Allmän häckfågel i vassarna. Drygt 20500 ringmärkta Idö märkplats 1981-2017 (LB).

2011: Första hörd rekordtidigt i Örsundet 22/4 (LC). Som vanligt sena oktoberfåglar ringmärkta Idö märkplats, 3 ex 1/10 o 2 ex 3/10. Senaste oktoberfångst 1992-10-25 (LB).

Trastsångare H 20

Första hörd 1969 i Örsundet. Bofynd 1986 Bergshammar (LB). Max 24 sj 2005, varav 17 utefter kanalen

Barvalappen-Örsundet-Fagervik (LB, SH, JS m.fl.). 148 ringmärkta Idö märkplats 1982-2017 (LB).

2013: Totalt ett 10-tal sjungande på olika platser kring S-fj 7/5-29/6 (LB m.fl.). Örsundet har alltid varit den bästa lokalen. Upp till 3 ex har bekvämt kunnat höras från Rördromstornet.

2014: 10-tal sjungande 9/5-14/7 (LB m.fl.).

2015: Sjungande 9/5-15/7, varav minst 4 i Örsundet, 1 i Barvalappen och 1 vid Brännelund (LB m.fl.).

2016: Sj 2/5-14/6 varav 4 i Örsundet, 1 i Barvalappen och 1 vid Fagerviksholme. 3 ringmärktes vid Idö märkplats 3/8 (LB).

2017: Max 4 sj i Örsundet utanför Rördromstornet 2/5-6/7 (KjT m.fl.).

Härmsångare (H) 8

Flera sjungande årligen. Säkra häckningsbevis saknas. 6 ringmärkta Idö märkplats 1981-2012 (LB).

Höksångare T -

1 ex 1978-05-07 Bergshammar (MB).

Ärtsångare H 20

Törnsångare H 20

Trädgårdssång H 20

Svarthätta H 20

Grönsångare (H) 8

Säkra häckningsbevis saknas.

Gransångare (h) 5

Säkra häckningsbevis saknas men trolig häckning 1990 i Sundkarlsbacken där även en ungfågel infångades vid närbelägna Idö märkplats 29/7 (LB). 1 sj hördes under häckningstid (liksom 2009) vid Eksåg åtm 2010-05-24—07-14 (MK m.fl.). Sång även hörd 2010-05-31 i Örsundet (SH) o vid Björsund 2010-06-08 (KS). 310 ringm vid Idö märkplats 1981-2017 (LB).

Lövsångare H 20

Vanligt födosökande ute i vassarna. Vid Idö märkplats drygt 7060 ringm 1981-2017 (LB).

Kungsfågel H 20

Grå flugsnapp H 20

Mindre flugsnapp T 5

1 sj Lindö 1977-05-20 och 06-11, 1986-06-06 och 2002-05-30 (LB). 1 sj Mälby 2007-05-24 (BC). 1 1K rastande 23/9 vid Ekaån, Härad (UG).

Svartvit flugsnapp H 20

Skäggmes H 20

Ny art 1977, 2 ex 8/1 Idöholme. Nytt inflöde senhösten 1988, sedan årlig häckfågel och mycket vanlig i vassarna vissa år med toppår 1993, 1998, 2000 o 2004. Drygt 8100 ringm Idö märkplats 1989-2017 (LB). Återfynd därifrån är gjorda i Norge, Litauen (4 ex), Ryssland (Kaliningrad), Danmark (Bornholm) och Tyskland. 2011: Ett bottenår efter två kalla vintrar, endast 30 ringm Idö märkplats. Endast något bättre 2012 med 51 märkta (LB).

2013: Ytterligare ett bottenår. Eftersom vassfågelfångsten vid Idö märkplats varit inställd detta år är det inte möjligt att bedöma hur fåtaliga skäggmesarna var jämfört med tidigare år.

2014: Bättre fångst i år med 127 märkta men fortfarande färre än genomsnittet 2001-2012 (141) (LB).

2015: Endast 75 ringmärktes vid Idö märkplats 11/7-26/10. Många av vassens fåglar hade ett dåligt häckningsår (LB).

2016: 254 ringmärkta vid Idö märkplats 5/7-26/10. Bra årgång (LB).

2017: 141 ringmärkta Idö märkplats 5/7-26/10 (LB).

Stjärtmes H 20

Spridd förekomst i strandskogarna.

Entita H 20

Talltita H 20

Tofsmes H 20

Svartmes H 20

Blåmes H 20

Vanligt födosökande ute i vassarna. Tillhör de 6 mest fångade arterna vid Idö märkplats 1981-2017 (LB).

Talgoxe H 20

Nötväcka H 20

Trädkrypare H 20

Pungmes T 2

Ny art 1989, 1 ex 9/4 Idöholme (LB). Ännu inga bofynd.

Sommargylling T 5

1 hane 1968-06-09 Strand (LC), 1 sj 1978-06-10 Koholmen (LB), 1 sj 1987-06-14 syd Örsundsbron (LB), 1 sj Eksåg 1988-05-21 (AE), 1 sj 2004-05-23---24 Idöholme (LB).

Törnskata H 20

196 ringmärkta Idö märkplats 1981-2017 (LB).

Varfågel F -

Regelbundet några ex under flyttning vår/höst, även vinter.

Nötskrika H 20

Skata H 20

Nötkråka (h) 5

Har troligen häckat på Lindö 1980 (LB) och vid Plångsta (SP) men säkra häckningsbevis saknas. Tidigare flitiga provianteringsflygningar i sept/okt från hasselbestånd i Vansö åt SO över Näsbyholm och mot SV åt Rosängen i Härad (LB). Denna trafik via Plångsta/Askare/Bergshammar tycks ha upphört under 1990-talet (LB, TP). I Thomasgymnasiets naturaliesamling i Strängnäs 1 ex från Näsbyholm oktober 1896.

Kaja H 20

Råka F 2

Enstaka ex bland kråkor under flyttning vår/höst.

2011: Bland annat 8 ex sträckande västerut med kråkor 12/10 över södra delen av fjärden (LC).

2015: 7 sträckande NO vid Kinglötts udde 28/2 (YEr).

Kråka H 20

Glesa flockar passerar fjärden åt VSV under oktober.

Korp H 20

Ny art mars 1973. Bofynd bl a 1985 SV Barvalappen och 2000 Strands ås (LB).

Stare H 20

Traditionell nattplats i Örsundet nära Kvarnbäcken åt m sedan 1950-talet med 1000-2000 ex (LB). 3000 ex 2007-04-03 (JJo).

Gråsparv H 16

Pilfink H 20

Bofink H 20

Bergfink F 3

Bl a 1 sj Lindö juni 1987 och Plångsta juni 1988 (LB) men säkra häckningbevis saknas.

Grönfink H 20

Steglits h 13

Grönsiska H 13

Hämpling H 20

Vinterhämpling T -

Senast 4 ex 2008-04-29 Näsbyholm (UG) o 6 ex 2009-10-30 vid Eksågstornet (SH).
2012: Ca 10 ex Tegelängen, Bergshammar 12/10 (RL).

Gråsiska F -

Vanlig i strandskogarna vissa vintrar. Även några *cabaret* ringm Idö märkplats okt 1994, sept 1999, okt 2003 o okt 2016(LB). Från och med 2017 räknas snösiska som underart av gråsiska. Bl.a 1 ringm Idö märkplats 1990-10-13 och 1994-10-16 (LB).

Bändelkorsnäbb T -

Bl a 6 ex Kinglöt och 2 ex Helgarö Kläpp 1985-10-06 (LC), 1 ex Sundkarlsbacken 2004-11-07 (LeE).
2013: 2 ex vid Härad 14/7 (UG) och minst 1 ex Björsund 2/8 (LEC).

Mindre korsnäbb h 16

Bl a bofynd febr 1980 Askare skog (TP).

Större korsnäbb F -

Rapporteras sällan.

2017: 1 ex Sjöborg 7/7 och 5 ex Härad 14/10 (UG).

Rosenfink h 20

Ny art 1954, 1 ex 6/6 Koholmen (AB, GN). Bo med ungar i Näsbyholmssundet 1978-07-03 (LB). Även bofynd (2 pulli ringmärkta) 1979-07-18 Helgarö kyrkvik (LB). 16 ringm Idö märkplats 1989-1996 (LB). Max 10 sjungande runt S-fj 1980 (LB). Ovanlig under 2000-talet. Senast 1 sj 2009-05-17 vid Strand (LJ). (1 sj vid Gullringsån 2009-06-11 strax utanför området (UG)).

2014: En sj vid Eksågstornet 29/5 (LWo)..

Rapporter saknas 2015-2017.

Tallbit F 3

Domherre h 20

Bl a bofynd Askare skog maj 1990 (TP).

Stenknäck H 20

Bl a bofynd Plångsta 2005-06-02 (HP).

Lappsparv F -

Sannolikt årlig genomsträckare. 1 ex 1983-09-03 Fiholm (LC m.fl.), flera ex Bergshammar sept/okt 2000 (KjT),

1 ex 2002-09-08 Bergshammar (MB). (På fälten vid Solö på Fogdön, strax utanför området, ses arten regelbundet under hösten (MB)).
2011: 1 ex Vävle 23/9 (LEC).

Snösparv F -

Ej årsviss.

2010: 10 ex 27/3 i Fiholmsområdet (BH, PF).

2014: 11 rastande Nedre Vältesta 13/3 (MK).

2017: 8 ex Fiholmsby 18/3 (BaH, EO), 4 ex Nedre Vältesta 18/3 (UG m.fl.).

Gulspary H 20

Ortolansparv h 16

Tidigare fåtalig men årsviss häckfågel i alléerna Tustrup- Fiholm-Fiholmsby (LB, LC m.fl.). Senast 1 sj Fiholmsby 2007-05-11 (LJn) och 1 sj på åkerholme nordost Vävle allé 2010-05-30 (CH).

Rapporter saknas 2011-2017.

Videsparv T -

2 fynd. 1 ex ringm Idö märkplats 1982-09-06 och 1 ex 1998-09-23 (LB).

Sävspary H 20

Allmän häckfågel. Drygt 11000 ringm Idö märkplats 1981-2017 (LB).

Teckenförkortningar

KA=Kurt Adolfsson, AA=Anders Almqvist, KrA=Kristoffer Alp, DA=David Asp, FA=Folke Andersson, HA=Håkan Andersson, LA=Lars Arvidsson, AB=Allan Beermann, GöB=Göte Berg, SB=Sven Blomqvist, LB=Lars Broberg, MB=Magnus Brandel, GBz=Gunnar Brusewitz, BC=Björn Carlsson, HC=Hjördis Carlsson, KC=Kent Carlsson, LC=Leif Carlsson, LEC=Lars-Erk Collin, JE=Joakim Ed, JEG=Johnny Egerton, LEM=Leif Ekblom, TEM=Tommy Emanuelsson, AE=Alf Eriksson, LeE=Lennart Eriksson, LER=Lars Eriksson, OKE=Ornitologiska Klubben i Eskilstuna, VE=Viktor Eriksson, YER=Yonas Ericsson, BF=Björn Fors, GF=Gunnel Forsström, AF=Anders Fridström, BG=Bo Gustafsson, UG=Ulf Gustafsson, LOH=Lars-Ove Hagman, IH=Ilva Hansson, BaH=Barbro Hedström, SH=Staffan Hellbom, HH=Hans Herdegen, CH=Clas Hermansson, BoH=Bo Hernod, ELH=Eva-Lena Hernod, JH=Jalle Hiltunen, LH=Lennart Hällström, LJn=Lars Johansson, SJ=Sven Johansson, TJ=Thomas Johansson, JJo=Jorma Jokinen, LJ=Linus Jonsson, ÖJ=Örjan Jitellius, JJö=Johan Jörnemark, IK=Ingrid Karlsson, LK=Leif Karlsson, MK=Markku Kemppe, PK=Peter Kjellin, PKy=Peter Kylefors, KK=Krister Kåsby, KAL=Kjell-Arne Larsson, CO=Carl-Oscar Lind, SLA=Sten Linder-Aronsson, YL=Yngve Lindblom, MLj=Monica Ljungars, SLj=Sten Ljungars, SLL=Susanne Lindqvist Larsson, RL=Ralf Lundmark, YM=Yngve Meijer, JM=Johan Mellquist, BNi=Brita Nilsson, GNi=Gösta Nilsson, GN=Göte Nylén, MN=Mati Nömm, JO=Janne Oldebring, EO=Eva Olofsson, TP=Ture Persson, HP=Håkan Pohlstrand, SP=Svante Pohlstrand, HQ=Håkan Qvarnström, FstnR=Fältstationen Röddrommen, ES=Edwin Sahlin, MS=Michael Sandin, KSj=Kaj Sjunnesson, JSt=Joachim Strängbom, PS=Peter Sundin, AS=Astrid Söderberg, JS=Jan Söderberg, KS=Kent Söderberg, KJT=Kjell Torsén, YV=Yngve Viklund, JaW=Janne Wahlström, JW=Johan Wallén, BW=Bruno Widlund, EW=Erik Widuss, LWo=Leif Wollgård.

Källor: SNF/ *Vår Fågelvärld* 1942-1944

SOF/ *Vår Fågelvärld* 1945-2017

SOF/ *Fågelåret* 1992-2016

VF/ *Rapportkommittén för VF i Sörmland*. Årsrapporter 1965-1967

FSO/ *Fåglar i Sörmland* 1968-2008

FSO/ *Det sörmländska fågelåret* 1997-2016

FSO 1992. *Förteckning över Sörmlands fåglar*

OKE/ *Naturlimten* 1975-2017

OKE 1994. *Fåglar i Eskilstuna kommun*

SOK/ *Fåglar i Strängnäs kommun/ Observerat* 1991-2017

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1982. *Naturinventering Sörffjärden*

Egna dagböcker 1940-2017 inklusive:

- protokoll *Svenska Atlasinventeringen* 1974-1985. (Sörffjärdsområdet=åtta 5x5 km-rutor)

- protokoll *Svenska Häckfågeltaxeringen*, Koholmen 1970-90, 1995-99

- protokoll *Svenska Vinterfågelräkningen*, Strands ås 1974/75 - 1999/00
- protokoll SLU/ *Inventering av skogklädda öar i Mälaren, Lindö 1980*
- protokoll *Fågelkryss på Lindön i Sörfjärden 1980 och 2004.*
- protokoll *Fågelskärsinventering 2005-2016.*
- RC/ringmärkningsprotokoll 1943-2017.
- Artportalen -2017.